

tenskapsgrenar; i fråga om socialvetenskapen i ordets vidsträcktaste mening skrivs så mycket och så bra i detta land att alla andra länders prestationer i jämförelse härmed verkar obetydliga. Kulturdebatten är så öppen och så intelligent att en svensk snarare har anledning att känna avund än förhävelse.

Oviljan mot USA förenas nästan genomgående med välvilja mot Ryssland och de kommunistiska regimerna över huvud. I det ena fallet letar man efter fel och undviker att tala om förtjänster, i det andra fallet döljes felen, medan förtjänsterna dras fram. En person som endast hämtade sin kunskap ur en del av de tidningar varom här är fråga skulle sannolikt komma till uppfattningen att Ryssland är ett mera fritt och demokratiskt land än USA. Kanske skulle han rent av tro att arbetarklassen har det bättre i diktaturen i öster än i demokratin i väster. Denna tendens till snedvridning underlättas av den inriktning på nyheter som hör journalistiken till. I USA är övergrepp och frihetsinskränkningar ovanliga, och de är därför nyheter; i Ryssland hör de till ordningen för dagen och saknar alltså nyhetsvärde. Den lagstiftning om fackföreningar och strejker som just nu behandlas av de amerikanska statsmakterna beskrives i alla tidningar och kritiserar, till synes med full rätt, som ett steg i konservativ riktning. Man anser sig icke ha anledning att samtidigt erinra om att den sedan årtionden gällande ryska lagstiftningen i ämnet är ojämförligt mera reaktionär, i ofantligt mycket högre grad inskränker arbetarnas frihet än vad den mest konservative amerikanske politiker vågar drömma om. En lag av rysk typ i USA är otänkbar på grund av att den skulle bryta självfallna frihetstraditioner; en lag av amerikansk typ i Ryssland är otänkbar därför att den skulle innebära en revolutionerande frigörelse av arbetarklassen.

En författare, Haycroft, har hävdade att detektivromaner endast kan skrivas och läsas i demokratier, där rättssäkerheten är så stor och respekten för liv och egendom så stadgad att en undersökning för att klarlägga ett brott ter sig naturlig, meningsfull och intressant. I diktaturen, där människor ständigt sänds till död eller tvångsarbete till följd av sina åsikter och på order av en godtyckligt handlande myndighet, blir hela detektivgenren löjlig — det är som att beskriva en soldats snuva i skildringen av ett fältslag. Något liknande gäller i detta fall. Endast där den brutala undertryckningen är undantag tilldrar den sig intresset; då den är regel talar man om något annat.

Tendensen att vanställa respektive skönmåla vid skildringen av de båda länderna förklaras till en del också därav att både skribenter och allmänhet ännu är väl medvetna om att USA är en fri och folkstyrd stat, Ryssland en likriktad, av statstväng i varje detalj kännetecknad diktatur. Klandret blir under sådana förhållanden lätt ett uttryck för underliggande allmän uppskattning, berömmet ett tecken på att förväntningarna varit små. Men dylika överväganden kan inte beslöja de faror som skevheten i den svenska debatten medför. I längden måste resultatet bli att stora folkgrupper som vinner kunskap uteslutande genom pressen får en falsk bild av verkligheten. Denna falska bild är i detta fall ett medel — ett av kommunisterna skickligt och systematiskt begagnat medel — att försvaga insikten om demokratis innebörd och att därmed undergräva den svenska folkstyrelsen.

27/6

Tanken på fredsuniversitet och fredsprofessur

hör till dem som bör förkastas under betonande av förslagsställarens goda vilja. Att driva välmenningslinjen därefter att dylika förslag uppmuntras är att överskrida gränsen mellan beskedlighet och fåraktighet. Skapandet av fred är ingen vetenskap; att en internationell rättsordning är målet erkännes av alla, att upprätta en sådan ordning är politikens sak. Är det åter fråga om att undervisa rörande fredens välsignelser och krigets rysligheter, så behöver vi inte den undervisningen här i landet, det kan vi säga utan förhävelse. Någon anledning att bevisa vår fredskärlek genom att skapa lösliga vetenskapsgrenar har vi inte.